

ที่ อย ๐๐๒๗.๐๐๓ /ว. ๑๗/๒๕๕๕

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ถนนอุ้มทอง ตำบลหอรัตนไชย อย. ๑๓๐๐๐

ล มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่องการป้องกันโรคที่เกิดในฤดูฝน

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุกแห่ง และสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกรมควบคุมโรคเรื่อง การป้องกันโรคที่เกิดในฤดูฝน จำนวน ๑ ชุด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฯ ได้รับหนังสือกรมควบคุมโรค ที่ สธ ๐๔๓๓.๕/ว๗๕๐ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ส่งประกาศกรมควบคุมโรค เรื่องการป้องกันโรคที่เกิดในฤดูฝน เพื่อแจ้งเตือนให้ประชาชนดูแลสุขภาพอนามัย และป้องกันโรคที่เกิดในฤดูฝน รวมทั้งการร่วมมือของชุมชนและท้องถิ่น จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนห่างไกลโรคและมีสุขภาพดีถ้วนหน้าในช่วงฤดูฝนที่จะมาถึงนี้

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฯ จึงขอส่งสำเนาประกาศกรมควบคุมโรคเรื่อง การป้องกันโรคที่เกิดในฤดูฝน มาพร้อมหนังสือนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกัน และควบคุมโรคที่เกิดในฤดูฝน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ บน Web site http://www.ayo.moph.go.th/disease_ctr/index.php ให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน และประชาชนทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ.

ขอแสดงความนับถือ

ลเว

(นายสมชัย วิโรจน์แสงอรุณ)

นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญด้านส่งเสริมพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มงานควบคุมโรค

โทร. ๐-๓๕๒๔-๑๕๒๐ ต่อ ๑๐๙

โทรสาร. ๐-๓๕๒๕-๒๗๓๑

ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง การป้องกันโรคที่เกิดในฤดูฝน

เนื่องจากขณะนี้จะย่างเข้าสู่ฤดูฝน สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงและมักมีฝนตกหนักติดต่อกันเป็นช่วงๆ ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลันได้ ทั้งในกรุงเทพมหานครและตามจังหวัดต่างๆ การเปลี่ยนแปลงของสภาพดินฟ้าอากาศเช่นนี้ เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคหลายชนิด ซึ่งสามารถแพร่ระบาดได้ง่ายและรวดเร็ว กรมควบคุมโรคมีความห่วงใยในสุขภาพและอนามัยของประชาชนในช่วงฤดูฝนนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอแจ้งให้ประชาชนได้ตระหนักถึงโรคที่จะเกิดในฤดูฝน และวิธีการป้องกันดังนี้

๑. โรคที่ติดต่อทางน้ำและทางอาหาร โดยเฉพาะในช่วงที่มีน้ำท่วม ได้แก่ โรคท้องเดินหรือโรคอุจจาระร่วง โรคบิด ไทฟอยด์ อาหารเป็นพิษ ตับอักเสบ เป็นต้น สาเหตุเกิดจากการรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อโรค รวมทั้งเกิดจากการรับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ การประกอบอาหาร ที่ใช้น้ำคลองที่ไม่สะอาดหรือน้ำไม่ผ่านการบำบัด ซึ่งอาจมีเชื้อโรคปะปนมากับสิ่งปฏิกูลต่างๆ เช่น อุจจาระ ปัสสาวะของคนหรือสัตว์ ควรหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่ปรุงไว้นานข้ามมือหรือเกิน ๒-๔ ชั่วโมง (เช่น อาหารกล่องที่ทำไว้สำหรับคนจำนวนมาก) เนื่องจากอากาศของโลกที่ร้อนขึ้น เหมาะแก่การเจริญเติบโตของเชื้อโรค หรือการสร้างสารพิษของเชื้อโรค ทำให้อาหารบูดง่ายขึ้น

นอกจากนี้ยังมีโรคบางอย่างที่พบมากเป็นพิเศษในช่วงฤดูฝน ได้แก่ **โรคอาหารเป็นพิษจากเห็ดพิษ** จากรายงานการเฝ้าระวังโรค กรมควบคุมโรค พบผู้ป่วยและเสียชีวิตจากการรับประทานเห็ดพิษทุกปี ส่วนใหญ่ ในช่วงต้นฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งพบว่ารับประทานเห็ดที่ขึ้นเองในป่า สวน ไร่ หรือเห็ดที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ เมื่อพิจารณาสถิติโรครายภาค พบว่าส่วนมากพบที่ภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ จากวิถีชีวิตที่อาศัยอยู่ตามชนบทนอกจากจะทำนา แล้วยังมีการหารายได้หลังว่างเว้นการทำไร่นา คือการเก็บเห็ดป่าขาย ดังนั้นผู้ที่เก็บเห็ดมาขายหรือนำมาปรุงเป็นอาหารจะต้องมีความรู้และมีความชำนาญ และที่สำคัญจะต้องเป็นคนในพื้นที่ซึ่งเคยเก็บเห็ดชนิดนั้นๆ มารับประทานแล้ว มีความปลอดภัย ดังนั้นพึงระวังอย่า

รับประทาน...

รับประทานเห็ดที่สงสัยไม่รู้จักและไม่แน่ใจ ควรรับประทานเฉพาะเห็ดที่แน่ใจเท่านั้น และหากเก็บเห็ดมาแล้วให้นำมาปรุงอาหารเลยไม่ควรเก็บไว้นานเพราะเห็ดจะเน่าเสียเร็ว หรืออาจแช่ตู้เย็นไว้ได้ และห้ามกินเห็ดดิบๆ โดยเด็ดขาด หากเป็นเห็ดที่ไม่เคยกิน ควรกินแต่เพียงเล็กน้อยในครั้งแรกเนื่องจากเห็ดที่ไม่เป็นพิษสำหรับคนอื่นอาจเป็นพิษและทำให้มีอาการแพ้ต่อเราได้ อาการที่สำคัญได้แก่ อาเจียน, ปวดท้อง, อุจจาระร่วง พิษบางชนิดที่รุนแรง อาจทำให้เกิดตับวาย ตับเหลือง ไตวายและเสียชีวิต

๒. โรคติดเชื้อทางเดินหายใจ เมื่อเข้าสู่หน้าฝนอากาศเปลี่ยนแปลงเร็ว มักจะเกิดโรคในระบบทางเดินหายใจ โรคที่พบบ่อย ได้แก่ โรคหวัด ไข้หวัดใหญ่ คออักเสบ หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบหรือปอดบวม สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัสและแบคทีเรียที่มีมากมายหลายชนิดในอากาศ สามารถติดต่อกันได้ง่ายจากการไอ จาม หรือมือที่เปื้อนน้ำมูก น้ำลาย หรือเสมหะ วิธีป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคไปสู่บุคคลอื่นทำได้โดย เวลาไอ จาม ควรใช้ผ้าปิดปากและจมูก (หรือสวมหน้ากากอนามัย) หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ชุมชน และควรล้างมือให้สะอาดบ่อยๆ กลุ่มที่ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังต่างๆ และเด็กเล็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี เนื่องจากหากป่วยด้วยโรคทางเดินหายใจ โดยเฉพาะโรคปอดบวมจะเป็นอันตรายมาก ถึงเสียชีวิตได้ ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กต้องสังเกตอาการ หากมีไข้ ไอ หายใจเร็ว หรือ หอบเหนื่อย ให้รีบพาไปพบแพทย์ เพื่อให้การรักษาได้อย่างทันท่วงที

๓. โรคที่เกิดจากแมลงและสัตว์พาหะต่าง ๆ

๓.๑ โรคไข้เลือดออก เกิดจากเชื้อไวรัส โดยมียุงลายเป็นพาหะนำโรค หลังจากถูกยุงลายที่มีเชื้อกัดประมาณ ๕-๘ วัน จะมีอาการไข้สูงลอย(๓๘.๕-๔๐.๐ องศาเซลเซียส) ติดต่อกัน ๒-๗ วัน หน้าแดง ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก ปวดบ้นตา บางรายมี ปวดท้อง อาเจียน เบื่ออาหาร มีจุดแดงเล็กๆ ตาม แขน ขา ลำตัว รักแร้ อาจมีเลือดกำเดาไหลและเลือดออกตามไรฟัน อาการทั่วไปคล้ายเป็นหวัด แต่มักไม่ไอ และมักไม่มีน้ำมูก ผู้ที่อาการไม่รุนแรงหลังจากไข้ลดลง อาการต่างๆจะดีขึ้น แต่ในรายที่มีอาการรุนแรง ขณะที่ไข้ลดลงอย่างรวดเร็ว จะเกิดภาวะช็อก ผู้ป่วยจะมีอาการซีมลง กระสับกระส่าย กระจายน้ำ เหงื่อออก ตัวเย็น ปากเขียว ชีพจรเบาเร็ว ความดันโลหิตลดลง บางรายมีอาการปวดท้องกะทันหัน อาจมีเลือดออกในกระเพาะอาหารและลำไส้ ถ่ายเป็นเลือด ปัสสาวะน้อยลง ไม่ค่อยรู้สึกตัว ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาลโดยด่วน หากไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้องทันเวลาผู้ป่วยอาจเสียชีวิตได้ภายใน ๑๒- ๒๔ ชั่วโมง โรคนี้เป็นได้ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ

๓.๒ โรคมาลาเรีย ใช้มาลาเรียเกิดจากเชื้อโปรโตซัว โดยมียุงก้นปล่องซึ่งมีแหล่งอาศัยในป่าเป็นพาหะนำโรคเมื่อถูกยุงนำเชื้อกัด ประมาณ ๑๕-๓๐ วัน จะมีอาการป่วยมีอาการไข้สูงอาจมีอาการหนาวสั่น ร่วมด้วยได้ ต้องไปพบแพทย์เพื่อเจาะเลือดตรวจและรับการรักษาโดยเร็ว โรคมาลาเรียรักษาให้หายได้ง่ายเพียงรับประทานยาไม่กี่วันเท่านั้น แต่หากได้รับการรักษาช้า อาจมีปัญหาทำให้เกิดอาการป่วยรุนแรงมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ภาวะมาลาเรียขึ้นสมอง ภาวะปอดบวม น้ำ ภาวะไตวายฯ ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้ โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ ปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนที่จะใช้ในการป้องกันโรคนี้ การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงกัด เช่น การทายากันยุง การนอนในมุ้ง เป็นวิธีที่ดีที่สุดขณะนี้ ในประเทศไทยไม่แนะนำให้รับประทานยาป้องกัน เนื่องจากไม่มียาที่มีประสิทธิภาพสูงและก่อให้เกิดปัญหาการดื้อของเชื้อมาลาเรียต่อยาได้ง่าย

๓.๓ โรคไข้สมองอักเสบ เจ อี เกิดจากการติดเชื้อไวรัส มียุงรำคาญเป็นพาหะนำโรคซึ่งมักแพร่พันธุ์ในแหล่งน้ำในทุ่งนา ยุงชนิดนี้ได้รับเชื้อไข้สมองอักเสบ เจ อี ขณะกินเลือดสัตว์ โดยเฉพาะหมูเป็นแหล่งโรคที่สำคัญ จากนั้นเมื่อยุงมากัดคนจะปล่อยเชื้อเข้าสู่ร่างกายทำให้คนติดโรคได้ ส่วนใหญ่ของผู้ติดเชื้อมักไม่มีอาการ ในรายที่มีอาการ จะมีอาการไข้สูง บวดีรณะมาก คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย หากอาการรุนแรงผู้ป่วยอาจไม่รู้สึกรู้ตัวและเสียชีวิต บางรายเมื่อหายป่วยอาจมีความพิการทางสมอง สติปัญญาเสื่อมหรือเป็นอัมพาตได้ โรคนี้ป้องกันได้ด้วยการป้องกันไม่ให้ถูกยุงกัด และการฉีดวัคซีนป้องกัน ดังนั้นผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับวัคซีน เช่น เด็กเล็ก ผู้ปกครองต้องพาไปรับวัคซีน ที่สถานพยาบาลใกล้บ้าน

๓.๔ โรคเลปโตสไปโรซิส เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ที่อยู่ในฉี่หนูหรือสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข สุนัข โค กระบือ รวมทั้งสัตว์ป่าและสัตว์ฟันแทะที่เป็นสัตว์รังโรค โดยเชื้อจะปะปนอยู่ในน้ำและสิ่งแวดล้อม เช่น ดิน โคลน แอ่งน้ำ ร่องน้ำ น้ำตก ที่ชื้นแฉะมีน้ำท่วมขัง เมื่อคนเดินย่ำน้ำหรือเล่นน้ำนานๆ เชื้อก่อโรคจะไชเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังที่เปื่อยยุ่ย ทางบาดแผล รอยถลอก รอยขีดข่วน เยื่อจมูก เยื่อบุตา หรือเข้าทางเยื่อในช่องปาก บางครั้งอาจติดเชื้อโดยการกินอาหาร หรือน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อที่หนูมาเหยี่ยวรดไว้ ผู้ป่วยจะมีอาการหลังจากได้รับเชื้อ ๒-๒๔ วัน ส่วนมากประมาณ ๒ อาทิตย์อาการที่พบบ่อย ได้แก่ มีไข้สูงเฉียบพลัน บวดีรณะ บวดีกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง โดยเฉพาะที่น่องและโคนขา อาจมีอาการตาแดง คอแข็ง มักมีไข้ติดต่อกันหลายวันสลับกับระยะไข้ลด อาจมีผื่นที่เพดานปาก หรือมีจุดเลือดออกตามผิวหนังและเยื่อ ระยะเวลาอาจมีดับและไตวาย ปอดอักเสบ กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อมีอาการบวดีรณะเฉียบพลัน

มีไข้สูง...

มีไข้สูงปวดกล้ามเนื้ออย่างรุนแรงหลังจากมีประวัติและพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว ๒-๒๙ วัน ให้รีบไปพบแพทย์โดยด่วน เพื่อขอรับการรักษาอย่างถูกต้อง เพราะถ้าทิ้งไว้นานอาจเสียชีวิตได้

๔. โรคที่มักเกิดร่วมกับภาวะอุทกภัย

๔.๑ โรคเยื่อตาอักเสบ หรือตาแดง เกิดจากเชื้อไวรัส เชื้ออยู่ในน้ำตาและซีตา ติดต่อกันโดยการสัมผัสใกล้ชิด หรือใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกัน นอกจากนี้ยังอาจเกิดตาอักเสบเนื่องจากการใช้น้ำที่ไม่สะอาดล้างหน้า อาบน้ำ หรือถูกน้ำสกปรกที่มีเชื้อโรคกระเด็นเข้าตาหรือเกิดจากการใช้มือ แขน และเสื้อผ้าที่สกปรก ขยี้ตา หรือเช็ดตา

๔.๒. โรคน้ำกัดเท้า เกิดจากเชื้อรา สาเหตุมาจากการทำงานที่ต้องลุยอยู่ในน้ำสกปรกนานๆ ทำให้ผิวหนังซอกนิ้วเท้าแดง ขอบนูนเป็นวงกลม คัน ถ้าเกาจะเป็นแผลมีน้ำเหลืองเยิ้ม

๔.๓. อันตรายนจากสัตว์มีพิษ เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง ซึ่งหนีมาหลบอาศัยในบริเวณบ้าน โดยเฉพาะในช่วงที่มีน้ำท่วม

๕. โรคที่เกิดจากการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย เช่น โรคมือ เท้า ปาก เกิดจากเชื้อไวรัสที่เจริญเติบโตได้ในลำไส้ เช่น คอกซากีไวรัส เอนเทอโรไวรัส ซึ่งมีหลายชนิดพบได้บ่อยในเด็กอายุต่ำกว่า ๑๐ ปี โรคเกิดประปรายตลอดปี แต่จะเพิ่มมากขึ้นในช่วงอากาศเย็นและชื้น การติดต่อส่วนใหญ่เกิดจากได้รับเชื้อไวรัสเข้าสู่ปากโดยตรง จากการติดมากับมือหรือของเล่นที่เปื้อนน้ำลาย น้ำมูก น้ำจากตุ่มพองและแผล หรืออุจจาระของผู้ป่วย โรคแพร่ติดต่อง่ายในช่วงสัปดาห์แรกของการป่วย ๓-๕ วัน หลังได้รับเชื้อ เริ่มด้วยมีไข้ อ่อนเพลีย ต่อมากมีอาการเจ็บปากและไม่ยอมทานอาหาร เนื่องจากมีตุ่มแดงที่ลิ้น เหงือก และกระพุ้งแก้ม แล้วจะเกิดตุ่มหรือผื่นนูนสีแดงเล็กๆ (มักไม่คัน) ที่ฝ่ามือ นิ้วมือ ฝ่าเท้า และอาจพบที่ก้นด้วยตุ่มนี้จะกลายเป็นตุ่มพองใส ซึ่งต่อมากจะแตกออกเป็นแผลหลุมตื้นๆ อาการจะทุเลาและหายเป็นปกติภายใน ๗-๑๐ วัน โรคนี้ป้องกันได้โดยการรักษา สุขอนามัยของเด็กและผู้เลี้ยงดูเด็กให้สะอาด ตัดเล็บให้สั้น หมั่นล้างมือบ่อยๆ(ด้วยน้ำและสบู่) โดยเฉพาะหลังขับถ่ายและก่อนรับประทานอาหาร รวมทั้งใช้ช้อนกลาง หลีกเลี่ยงการใช้สิ่งของร่วมกัน เช่น แก้วน้ำ หลอดดูด ผ้าเช็ดหน้า เป็นต้น หากพบเด็กป่วยต้องรีบป้องกันไม่ให้เชื้อแพร่ไปยังเด็กคนอื่นๆ ผู้ปกครองควรพาเด็กไปพบแพทย์ระหว่างนี้ไม่ควรพาเด็กไปสถานที่แออัด ให้อยู่ในที่อากาศถ่ายเทได้ดี เด็กป่วยควรหยุดโรงเรียนพักที่บ้านจนกว่าจะหายดี

คำแนะนำทั่วไป ในการระวังป้องกันโรคดังกล่าวข้างต้น มีดังนี้

๑. รักษาร่างกายให้อบอุ่นอยู่เสมอ เพื่อให้ร่างกายมีความต้านทานโรค ไม่สวมเสื้อผ้าที่เปียกน้ำ เปียกฝน

๒. รับประทานอาหารที่สะอาดปรุงสุกใหม่ๆ ไม่มีแมลงวันตอม และดื่มน้ำที่สะอาดทุกครั้ง เช่น น้ำที่ต้มแล้ว หรือน้ำบรรจุขวดที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพ (เครื่องหมาย อย.) รวมทั้งเลือกซื้อน้ำแข็งที่สะอาด ที่ใช้รับประทาน ไม่มีตะกอน ไม่ควรรับประทานน้ำแข็งที่ใช้แช่อาหารอื่น

๓. ล้างมือฟอกสบู่ให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง

๔. ถ่ายอุจจาระลงในส้วม และล้างมือให้สะอาดหลังถ่ายอุจจาระทุกครั้งในช่วงที่มีน้ำท่วม หากไม่สามารถถ่ายอุจจาระลงในส้วม ห้ามถ่ายอุจจาระลงในน้ำโดยตรง แต่ให้ถ่ายอุจจาระลงในถุงพลาสติก แล้วใส่ปูนขาวจำนวนพอสมควร ปิดปากถุงให้แน่น นำใส่ถุงดำ(ถุงขยะ) อีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทิ้ง

๕. หลีกเลี่ยงการคลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีโรคติดต่อของระบบทางเดินหายใจ ผู้ป่วยควรอยู่บ้าน พักรักษาตนเองให้หาย ไม่ควรเข้าไปในที่ชุมชน แต่หากเข้าไปในที่ชุมชนให้สวมหน้ากากอนามัย หรือใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดปาก ปิดจมูกเวลาไอ จาม

๖. สถานรับเลี้ยงเด็กและโรงเรียนอนุบาล ต้องจัดให้มีอ่างล้างมือและส้วมที่ถูกต้อง สุขลักษณะ หมั่นดูแลรักษาสุขลักษณะของสถานที่และอุปกรณ์เครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ รวมถึงการกำจัดอุจจาระเด็กให้ถูกต้อง

๗. ล้างมือ ล้างเท้าให้สะอาดทุกครั้งหลังจากเดินย่ำน้ำ เมื่อถูกน้ำสกปรกควรใช้ผ้าสะอาดเช็ดให้แห้ง อย่าปล่อยให้อับชื้นเป็นเวลานาน การใช้เครื่องป้องกันให้เป็นนิสัย เช่น การใช้รองเท้าบูท ก็จะช่วยลดความเสี่ยงของการติดโรคได้ หลีกเลี่ยงการสัมผัสพื้นที่ชื้นแฉะที่มีการเลี้ยงสัตว์ และสัมผัสเยี่ยวสัตว์ การควบคุมหนู โดยการทำลายและการปรับปรุงสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ก็เป็นการป้องกันโรคได้ดีอีกวิธีหนึ่ง

๘. อย่าให้ถูกยุงกัด เช่น การนอนในมุ้ง หรือทายากันยุง ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง โดยตรวจดูภาชนะเก็บกักน้ำต่างๆ ต้องปิดฝาให้มิดชิด เปลี่ยนน้ำในแจกันดอกไม้หรือหลอดต่างๆ ทุก ๗ วัน ใส่เกลือ/ผงซักฟอก ลงในจานรองตู้กับข้าว ใส่ทรายที่ใช้ในการก่อสร้างลงในจานรองกระถางต้นไม้ ปล่ายปลากินลูกน้ำ เช่น ปลากระดี่ ปลาหางนกยูง ลงในภาชนะเก็บน้ำใช้ หรืออ่างบัว ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม เช่น จัดบ้านให้เป็นระเบียบ สะอาด ทำลายเศษภาชนะที่มีน้ำขัง เช่น ขวด กระจัง กะป๋อง กะลา ก่อ่งโพง พลาสติก ฯลฯ

๙. ถ้าเดินทางไปพักค้างแรมในป่า ต้องป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงกัด เมื่อมีอาการ
ใช้ภายหลังจากไปป่า ควรบอกประวัติการเดินทางให้แพทย์ทราบเพื่อรับการตรวจเลือด
หาเชื้อมาลาเรียโดยเร็วที่สุด

๑๐. อย่าใช้มือ แขน หรือผ้าที่สกปรกขี้ตา หรือเช็ดตา และระวังมิให้น้ำสกปรก
กระเด็นเข้าตา รับประทานอาหารด้วยน้ำสะอาดทุกครั้งที่ถูกน้ำสกปรก

๑๑. หากมีอาการเจ็บป่วย ไม่สบาย หรือผิวหนังเริ่มเปื่อย เกิดตุ่มคัน น้ำกัดเท้า
หรือ มีบาดแผล ให้รีบไปพบแพทย์ตั้งแต่เริ่มเป็น ก่อนที่อาการเหล่านั้นจะลุกลามและ
เกิดโรคแทรกซ้อนขึ้น

๑๒. ระวังระวังมิให้เกิดอุบัติเหตุจากการถูกของมีคมและสัตว์มีพิษกัดต่อย
โดยการจัดและดูแลบ้านเรือนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ปล่อยให้สกปรก
รุงรัง อันจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวันได้

๑๓. ควรรับการฉีดวัคซีนตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือตาม
ประกาศของทางราชการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายพรเทพ ศิริวนารังสรรค์)
อธิบดีกรมควบคุมโรค

สำเนาถูกต้อง

(นายธัชพงษ์ กาญจนังกูร)
บรรณารักษ์ชำนาญการ
๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕